

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 220

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, OCTOBER 3, 1939

LETO XLII. — VOL. XLII.

"To ni naša vojna; Držimo roke proč!" kliče senator Borah

V senatu se je pričel boj za nevtralnost postav. Za in proti spremembi, obe strani podprti z dokazi, bo odmevalo nekaj tednov ali mesecev v kongresu.

Washington, 2. oktobra. — Senator Borah, ki je zato, da ostane nevtralna postava kot je, je sprožil prvi politični top, ko je zagrmel v senatu, da bo prinesena evropska vojna prav v našo sredo, če kongres ustreže želji predsednika Roosevelta in spremeni nevtralnost postavo v toliko, da bomo prodajali orožje in municijo.

"Ostanimo izven te vojne! To ni naša vojna!" je zaklical republikanski senator Borah. Mr. Borah je udaril po nameravanem predlogu potem, ko je senator Key Pittman predložil Rooseveltov predlog senatu s prošnjo, naj tako spremenjeno postavo odobri, ker nevtralna postava, kot jo imamo sedaj, ogroža nevtralnost Zed. držav.

Senator Borah je pobijal pred-

"Kadar bo Hitler izjavil, da ima dovolj, bo konec vojne," pravi angleški minister

London, 1. okt. — Z ukazom angleškega kralja Jurija VI. je bilo poklicanih pod orožje 250.000 nadaljnjih novincev, v starosti 20 in 22 let. V juniju jih je bilo poklicanih pa 240.000. To je poleg stalnega števila v armadi.

Mornariški minister Winston Churchill je govoril angleškemu narodu potom radia in izjavil, da ne bo prej konec vojni, dokler ne bodo angleške in francoske čete

Vlada preiskuje

Federalna vlada bo začela danes v Clevelandu z obširno preiskavo v stavbinski industriji, da dožene, kje je vzrok, da niso nikjer v Zed. držav stroški za zidavo hiš tako veliki kot v Clevelandu. Vlada bo skušala dognati, če je kje kako raketirstvo ali monopol in bo poklicala k zaslišanju tako razne unije kot tuđi stavbenike, ki bodo vsi morali predložiti knjige in zapiske. Posebni zastopnik zveznega generalnega pravdnika bo vodil preiskavo.

Mehanizirana konjenica

Danes popoldne ob treh bo izvajala ameriška moderna, mehanizirana konjenica svoje vaje na public square. Nastopili bodo bojni tanki, 75 mm topovi in druga moderna oprema. V oddelku je 90 mož z 20 vozili.

ALI NAMERAVA HITLER ODSTOPITI?

London, 2. okt. — Časopis Daily Mirror prinaša poročilo, da pripravlja Hitler največji diplomatski trik in da bo podal v državnem zboru, ki se zbere k zasedanju v četrtek, svojo resignacijo. To bo njegova najspretnejša poteza, ko bo izjavil pred poslanci: "Pravijo, da se bore proti hitlerizmu. Torej sem pripravljen iti. Ustavil sem mo-

Poljski častniki v Romuniji prezirajo svojega maršala

Bucharest, Romunska. — Nemška vlada je poslala romunski vladi protest, ker je slednja dovolila predsedniku poljske republike, Moscičku, da se je odpovedal in s tem omogočil, da se je ustvarila v Parizu nova vlada poljske republike. Ko se je Mosciček odpovedal vladi, je postal naveden državljani in se je smel odpeljati proti Parizu. Z njim se je hotelo odpeljati tudi kakih 150 poljskih častnikov, pa je to preprečil nemški konzul v Constanzi.

Poljski maršal Smigly-Rydz se nahaja v Craiovi kot begunec in je zelo preziran od svojih bivših častnikov. Poroča se, da je hotel nekdo izvršiti celo osebni napad nanj. Maršal je zelo pobit in popolnoma osamljen, ker poljski častniki niti pri obedu ne marajo sedeti z njim pri isti mizi. Častniki ga dolže, da je zakrivil poraz poljske armade z slabim vodstvom.

Rusija je že začela s protiversko gonjo v zasedenem ozemlju

Moskva, 2. okt. — Rusija je pričela v polnem obsegu s protiversko propagando v zasedenem poljskem ozemlju, to je v Ukrajini in Belorusiji. Pravda, edini list, ki je izšel v nedeljo, je zelo pohvalil govor Melina Caroleskya, načelnika Protibožje lige, ki je rekel, da so poljski veleposestniki vsilili vero svojim kmetom. Zdaj je Rusija "osvobodila" 11.000.000 teh ljudi, je rekel Carolesky. Duhovniki so dvajset let lagali o Rusiji, kjer je svoboda vere, zdaj je pa tega konec, je zatrdil brezverski komisar.

Smrt rojakinje

V East End bolnišnici je preminila dobro poznana rojakinja Gertrude Karlinger zavra. Heglar, stara 58 let. Doma je bila od Kočevja, odkoder je prišla v Cleveland pred 42 leti. Tukaj zapuša dva sina: Albina in Charlesa ter hčeri Sophie Ponsier in Frances Stuber, sestro Louise Buettner in več drugih sorodnikov. Soprog Albin ji je umrl pred 26 leti. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob 8:30 iz hiše žalosti, 4043 St. Clair Ave. v cerkev sv. Petra pod vodstvom pogrebnega zavoda Frank Zakrajšek. Bodi pionirki lahka ameriška zemlja, preostalih pa naše sožalje.

Božeglav preša!

Rudy Božeglav, 1125 E. 60 St., naznanja, da je pričel s prešanjem grozdja. Ima belo in črno grozdje in fin most. Naročila pripelje na dom.

Važna seja

Starše godbenikov fare sv. Vida se prosi, da pridete polnoštevilno k seji v sredo 4. oktobra ob osmih zvečer in sicer v staro šolo sv. Vida.

Jezerska plovba aktivna

Še nikdar ni bilo v clevelandskem jezerskem pristanišču toliko aktivnosti kot zadnje dni. Od petka do ponedeljka je do spelo v pristanišče 51 parnikov, 42 jih je pa odplulo. Tri najst tovarnih parnikov je pripeljalo železno rudo.

Zadušnica

Danes se bere v cerkvi sv. Vida zadušnica za pokojnim John Tomšičem.

Dekleta, tukaj je prilika!

Steubenille, O. — V lokalnem časopisu je bil te dni oglaševan vsebina: "Star sem 29 let in sem pripravljen poročiti katerega koli dekleta ali žensko sploh, ki bi me preživljala, dokler ne dobim dela. Potem jo bom pa jaz podpiral. Ne pijem, ne kudin, ne žvečim in tudi igram ne. Znam pa kuhati in opravljati vsa hišna dela."

Revolta nemške armade

London, 2. okt. — Diplomatski dopisnik časopisa "The People," piše, da so na razpolago zanesljivi dokazi, da so hoteli nemški častniki vprijeti vstajo proti Hitlerju. Nasprotstvo med častniki in nazijskimi voditelji stalno narašča. Upor je bil zasnovan od skupine višjih častnikov, na čelu katerih je bil polkovnik Fritsch, ki je, kot znano, padel pred Varšavo, zahrbtno ustreljen. Ko je Hitler zaznal za zaroto, je ukazal ustreliti Fritscha in 200 drugih častnikov je bilo sojenih po prekem sodu. Zopet nekateri so bili ustreljeni v hrbet, ali poslani na nevarne točke v bitki, kjer so bili izročeni sovražnim krogom.

VOLIVNA POROČILA

Volivne kočje so danes odprte od 6:30 zjutraj do 6:30 zvečer. V jutrišnji številki bomo prinesli izid volitev, kolikor bomo imeli na razpolago številke do sedmih zjutraj.

ZA LEPOTIČJE

Chicago, Ill. — Izračunali so, da ameriško žensstvo zapravi \$230.000.000 na leto za lepote. \$113.000.000 stane samo krazvljanje las. Vseh lepotehih salonor v Zed. državah je 78.624, v katere zahaja 39.000.000 Američank, ki bi bile rade lepe.

RUSKA DIPLOMATA DOSPELA

New York. — Z laško ladjo Vulcanio sta dospela dva ruska diplomata. Imela sta diplomatske potne liste. O svoji misiji nista hotela povedati nič.

Purani bodo ceneji

New York. — Tržni komisar Morgan je izjavil, da bi morali biti letos purani mnogo ceneji kot lansko leto, ker bo zaloga za Zahvalni dan za 22 odstotkov višja kot lansko leto. V vseh Zed. državah bo postavljenih na trg 31.000.000 puranov za Zahvalni dan.

Smrtna kosa

V ponedeljek je za vedno zapasal Adam Biličič, 1011 E. 63 St. Bolehal je okrog enega leta. Star je bil 70 let in je bil rojen v selu Galovic na Hrvaškem. Zapuša žena Magdalena in otroke: Andrew, Katarina, Frank, Barbara, Anna in John. V Evropi zapuša dve sestrji. Bil je član društva sv. Jožefa št. 99 HBZ in Protected Home Circle. Pogreb ima v oskrbi A. Grdina in Sinovi.

KARDINAL MUNDELEIN UMRL

Chicago, Ill., 2. okt. — Danes je za vedno zaspal kardinal George Mundelein v starosti 68 let. Preminil je v spanju, zadet od srčne kapi. Katoliška Cerkev bo močno pogrešala svojega velikega branitelja, ki je užival spoštovanje in ljubezen pri vseh, razen pri nemškem diktatorju Hitlerju, kateremu si je upal povedati nekaj krepkih v brk in ki ga ni imenoval drugače kot "avstrijskega papirarja."

Rojen je bil v New Yorku 2. julija 1872. V mašnika je bil posvečen 8. junija 1896 in sicer v Rimu, kjer je študiral. Leta 1909 je bil imenovan pomožnim škofom v Brooklynu in leta 1915 je bil imenovan nadškofom v Chicagu. Leta 1924 je bil kot nadškof poklican v Rim, kjer je bil 24. marca imenovan kardinalom. To je bil prvi ameriški kardinal v zgodovini Zed. držav.

Papež Pij bo danes v svoji privatni kapeli bral sv. mašo za pokojnega osebnega prijatelja, kardinala Mundeleina. Pogreb se bo vršil v petek ob 10:30 dopoldne.

Število ameriške armade stalno narašča

Washington, D. C. — Vojni tajnik Wodring naznanja, da se novinci za ameriško armado dobro odzivljajo in da bo namen, doseči 40.000 novih vojakov v teku šestih tednov, dosežen. Cilj kampanje za povečano armado je 114.495 novincev do 30. junija. To število je poleg onega, da se nadomesti vse one vojake, ki so doslužili svoj rok in se niso ponovno vpisali.

Še vedno tistih 40%

Zupan Harold Burton je pozval mestno zbornico k zasedanju in naročil, naj spremeni svoj sklep, da se odpravi znanih 40 odstotkov za vodo. Burton pravi, da bo poklical izvedence, ki bodo preračunali stroške sistema odvodnih kanalov in potem se bo šele videlo, koliko naj se računa. Burtan pravi, da ne bo nobenega denarja na razpolago za te stroške, če se odpravi vseh 40 odstotkov za vodo. Kot znano je mestna zbornica sklenila, da se s 17. januarjem 1940 prekine s pobiranjem 40 odstotkov pri vodnih računih.

Iz bolnišnice

Mr. Simon Bizjak, 1262 E. 58th St. se je povrnil iz bolnišnice in ga prijatelji zdaj lahko obiščejo na domu. Tem potom se zahvaljuje vsem za obiske v bolnišnici in za poslane cvetlice.

Zadnja seja

Jutri popoldne je zadnja seja na strelišču Euclid Rifle kluba. Vabljeni ste vsi, da pridete v polnem številu. Slovo bomo jemali s klobasami in kislim zeljem po štajerskem načinu. — Gazda.

Na sestanek

Vse one, ki bodo delale v kuhinji na koncertu skupnih mladinskih pevskih zborov se prosi, da pridejo na sestanek v sredo 4. oktobra zvečer ob sedmih v SDD na Waterloo Rd.

V bolnišnici

Adolph Tomšič, 5211 Luther Ave. je bil odpeljal v St. Luke's bolnišnico v svrhu operacije. Prijatelji ga lahko obiščejo.

Iz Južne Amerike bo šla zdaj vsa trgovina v U. S.

Panama, 1. okt. — Na konferenci med zastopniki južnoameriških republik in Zed. državami so se diplomati zedinili na vojni zoni okrog obeh kontinentov in pa načinom patroljiranja ameriškega vodovja za varstvo trgovskih ladij.

Čilenska delegacija je poročala, da bo imela republika več naročil za avtomobile in farmarske stroje, kar bo vse naročila v Zed.

Nova poljska vlada pričakuje nabrati v Zed. državah in Kanadi 200.000 prostovoljcev

Paris, 2. okt. — General Vladislav Sikorski, premier nove poljske vlade, je izrazil upanje, da bo v Zed. državah in Kanadi lahko rekrutiral nad 200.000 prostovoljcev za vojno proti Nemčiji.

"5.000.000 Poljakov je v Zed. državah in v Kanadi in ti so naša zadnja karta, katero moremo še igrati," je rekel Sikorski. Sikorski stanuje v malem hotelu, kjer plača za postrežbo \$1.25 na dan, ker, kot pravi, poljska vlada v teh časih ne more plačati več.

Evropska diplomacija dela s polno paro in države tekmujejo, katera bo dobila lepši kos

V Evropi se vrši ljuta bitka, toda ne s topovi, strojnimi in bombami iz letal, ampak bitka med zmoglostjo in triki diplomato, ki skušajo drug drugega prehiteti in ociganiti za dobre zveze in obljube med posameznimi državami.

Vojna na Poljskem je končana in začeli so se diplomatski manevri med Turčijo, Rusijo, Nemčijo in Romunijo; dalje med Anglijo in Turčijo; med Francijo in Turčijo; Rusijo in Estonijo.

NEMŠKE ČETE SO OKUPIRALE VARŠAVO

Berlin, 2. okt. — Danes so nemške čete v ponem obsegu zasedle Varšavo. Okupacija se je vršila brez vsakega nerada. Udaia Varšave je bila naznanjena, ko se je podala trdnjava Hela. Trdnjava z 52 častniki in 4.000 možmi je danes zjutraj razobesila belo zastavo.

Delavci so začeli zasipati jarke, ki so jih izkopali vojaki in luknje, ki so jih napravile topovske krogle. Tudi v mestu se je začelo popravljati razbite hiše. Mnogo trgovin je zopet odprlo, razen židovskih. Je pa veliko pomanjkanje živil v mestu.

ITALIJA, NEMČIJA IN RUSIJA BODO PONUDILE ZAVEZNIKOM MIR

Berlin, 2. okt. — Nemški poslanik v Rimu, Hans George von Mackensen, je nenadoma odpotoval iz Rima v Berlin. Sodi se, da nosi poslanik Hitlerju osebna poročila od Mussolinija za konferenco, katere bi se udeležile Italija, Nemčija in Rusija na eni strani Anglija in Francija na drugi strani. Pozneje bi se najbrže povabilo k zasedanju tudi Zed. države in Turčijo.

Hitler ima zdaj važne razgovore z laškim zunanjim ministrom Ciano in sicer za zaklenjenimi vrati. Navzoč je samo Ciano, Hitler in nemški minister zunanjih zadev, von Ribbentrop. Celo vse privatne tajnike so odstranili.

Dalje so delegati povedali, da je imela republika več naročil v Nemčiji za opremo železniških vozov, česar zdaj ne more dobiti radi vojne in bo čile dala vsa ta naročila Zed. državam. Naročilo bo znašalo nad 40 milijonov pesov, kar je nekako \$1.333.000. Od Zed. držav se pa pričakuje, da bodo tam kupovale mineralije in drugo, kar je republika dozdaj izvažala v Nemčijo.

Sikorski je rekel, da je ponosen na poljsko armado, ki se je s tako vztrajnostjo ustavljala nemški armadi. Rekel je, da pehota, ki napada z bajoneti, pač ni armada strahopetcev.

Dalje je Sikorski povedal, da je ukazal mnogim poljskim častnikom, da ostanejo doma, da se bodo borili proti Nemcem v zasedah. Drugi poljski častniki so pa na potu v Francijo, da bodo poveljevali armadi prostovoljcev. Dozdaj se je zbralo v Franciji dve polni diviziji ali 15.000 mož poljskih prostovoljcev.

Pričakuje se, da bosta Anglija in Francija dovolili Rusiji, da obdrži zasedeno poljsko ozemlje. Turčija bo podpirala Anglijo in Francijo, toda le tedaj, če ne bosta šli v vojno proti Rusiji.

Romunska je obnovila trgovske zveze z Nemčijo; Madžarska hiti s pogodbo z Rusijo; Bolgarija je poslala trgovskega ministra v Moskvo; Belgija in Nizozemska se pripravljata, da ustavita nemško armado, če bi silila tod v Francijo.

Vile rojenice

Pri Mr. in Mrs. Andrew Mozek na 1184 E. 60th St. so se pretekli petek oglasile vile rojenice in pustile krepkega sinčka. Mati in dete se nahajata v St. Ann's bolnišnici. Čestitamo!

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 230, Tues., Oct. 3, 1939

Tragedija na Poljskem

V nedeljo 17. septembra je stal na mostu pri Kutu, Poljska, mal, pritlikav možak v srednjih letih. Opazoval je člane poljske vlade, ki so se peljali v avtomobilih preko meje v Romunsko. Ko se je peljal mimo njega poljski maršal Smigly-Rydz, je gori omenjeni možak potegnil samokres in se ustrelil. To je bil konec Bocianskega, guvernerja Poznania in konec Poljske.

Tisto jutro so se vsule tudi ruske čete v Poljsko. In kot v posmeh je pričelo deževati prav takrat. Ko bi bilo začelo deževati teden prej, bi bil dež lahko rešil Poljsko, ki bi spremenil pota v blato in zajezil prodiranje sovražnika.

Mnogo je faktorjev, ki so povzročili poraz Poljakov. Že od prvega dne vojske so bili Poljaki postavljeni proti veliki premoci. V dveh dneh so bili nemški aeroplani gospodarji nad Poljsko, ki so razbili vse zveze, da posamezni vojaški oddelki niso vedeli drug za drugega. Po suhi ravnini so se nemške mehanizirane čete lahko naglo gibale.

Nemci so se držali taktike, da se izogibali, če so le mogli, poljskih čet. To se je videlo zlasti pri velikih mestih, ktere so Nemci obšli, če so videli, da je bila obramba premočna. Ko so bili Nemci že daleč naprej od mesta in to na vseh straneh se je mesto podalo.

Po mnenju strokovnjakov bi Poljaki ne smeli postaviti armade v bran proti Nemcem na zapadni fronti. Umakniti bi se bili morali takoj v začetku tje za Vislo in Narewom. Če bi bili to črto nekoliko utrđili, bi bili lahko ustavili nemško prodiranje, vsaj za nekaj časa.

Nemška špijonaža je opravila veliko delo za nemško vojaštvo. Nemški letalci so vedno natančno vedeli, kam naj mečejo bombe.

K razsluži poljske armade je tudi veliko pripomoglo, ker je vlada zbežala iz dežele. Varšavska vlada je natihoma pobegnila iz mesta na 5. septembra zjutraj. Niti varšavsko meščanstvo, niti poljski narod ni v obče nič vedel o nameravnem begu. To je zelo porazno vplivalo na poljsko vojaštvo.

Poleg tega je bila tudi poljska diplomacija jako slaba. Leta 1934 je podpisal minister Beck s Hitlerjem nenapadno pogodbo. Francija je takrat svetovala, naj Poljska pritegne k pogodbi še Rusijo, toda Poljska ni hotela o tem ničesar slišati. Lansko leto je Poljska celo pomagala Hitlerju, ko je davil Češko.

Ko so nekateri višji častniki pri armadi zvedeli, da je varšavska vlada pobegnila, so hiteli domov, da pomagajo svojim družinam pri begu. Vojski so ostali brez poveljnikov in odpor armade je bil zlomljen. Samo varšavska armada se je še držala nekaj časa, toda na 27. septembra je tudi ta posodka kapitulirala in Poljske ni bilo več — vsaj začasno ne.

Ne zanašajmo se na vojno.

F. C. Harrington, načelnik WPA organizacije, je podal nekaj finih misli glede položaja v deželi v času kot je in kaj bi bilo, če bi šla Amerika v vojno. V glavnem je Mr. Harrington poudarjal, da naj Amerika nikar ne pričakuje boljših časov od evropske vojne.

"Bolj ko pričakujemo, da bo evropska vojna pomagala naši prosperiteti," je rekel Harrington, "bolj bomo razočarani po končani vojni, ko bodo naše ekonomske razmere razdrapane."

"Naša ameriška ekonomija potrebuje stabilnosti sama zase, doma v svoji hiši. Nadaljevati moramo z delom, ki smo ga pričeli zadnja leta, ki bo ustvarilo zdravo narodno ekonomijo, kjer bodo poštene plače, poštene cene in poštene dobički. To je cilj, za katerim moramo iti, če hočemo doseči pravo prosperiteto."

"Tudi če spremenimo nevtralnost postavo, da bomo prodajali lahko orožje in municijo vojskujočim državam, pa bodo bolj slabo kupovale pri nas, ker nimajo gotovine, na kredit pa po postavi ne bomo dajali nič."

"Zadnja svetovna vojna je našo trgovino res dvignila in dobri časi so bili v deželi, toda treba je pomniti, da je odšlo v armado 4,000,000 mladih fantov, ki so morali dobiti nadomestila v tovarnah in pa to, ker smo dajali zaveznikom blago na neomejen kredit."

"Zato se moramo pa mi v Zed. državah pripraviti, da bomo ekonomsko močni, ko bo v Evropi nehala vojna, pa naj bo kratka ali dolga. Tej vojni bo sledila ekonomska katastrofa in nered, na kar morajo biti Zed. države ekonomsko pripravljene."

Kaj pravite!

Kdo se danes najbolj boji vojne? Gotovo signor Mussolini. Kakor se bo obrnil ne bo prav in "nevtralen" pa tudi ne bo mogel dolgo ostati, če se vojna kaj kmalu ne konča. Če bo potegnil s Hitlerjem, bo tepen, če bo potegnil z zavezniki se bo zameril Nemčiji, če ne bo šel ne sem ne tje, se bo zameril vsem.

Na obisku v stari domovini

Piše Mrs. Josephine Erjavec, Joliet, Ill.

Obisk v Trojane — Slovo z Brezji — Neprijeten dogodek.

Ko smo prvič obiskali č. g. Alojz Markeža, ki je ekonom v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano; smo se tudi zmednili, da obiščemo č. g. Pavel Podbregarja, župnika pri fari št. Ožbolt, v Trojanah. Ker pa bus tako nerodno vozi do tam (samo dvakrat na dan) in tudi vlak ne vozi prav do tam, nas je res skrbelo kako naj pridemo do našega cilja.

Takoj nam pridejo na pomoč č. g. Markež, ki se nam ponudi, da spremi nas prav do tja in vrhu tega pa nam še preskrbeti vozniaka, da lahko pridemo in gremo po svoji volji. Za to uslugo sem bila pač hvaležna g. Markežu, ki nam je bil vselej tako naklonjen.

Gospod Markež nam je rekel: "Samo pokličite me na telefon, kadar boste pripravljeni in takoj se odpravimo." Toda mudili smo se že dva meseca v domovini in še nam ni bila dana prilika izvršiti ta obisk. Končno je le prišel ta dan in poklicali smo g. Markeža, ki nam odgovori, da prihodnji dan pošlje avto po nas, kar se je v resnici tudi zgodilo.

Točno ob eni je že stal avto pred Kraljevo hišo in takoj smo se podali v št. Vid po g. Markeža in tako nadaljevali našo pot. Upali smo, da se nam bo pridružil tudi g. Terdan, a ga ravno ta čas ni bilo doma. Tako smo se peljali, čez drn in strn, proti Trojanam. Peljali smo se skozi Domžale, kjer sem imela prvič priliko ogledati si tudi ta kraj, ki je tako slaven po svoji slavnikaški obrti.

Voznik je tako drvel po prašni cesti in krog ovinkov, da sem bila v resnem strahu, da se bomo prevrtili ali pa kam zaleteli. Nisem mogla biti tiho in sem mu kar povedala, da če bi tako drvel po Ameriki, da bi prav kmalu sedel za zameženimi okni in povrh pa še plačal globo. Gospod Markež pa so se mi samo smejali, ker so bili gotovo takih voženj že vajeni.

Vozili smo se skoro dve uri in pol, ko smo se končno ustavili pred župniščem č. g. Podbregarja. Ko so zaslišali avto, so takoj prišli ven in bili so precej preseščeni, ko so nas zagledali, svoje stare znance iz Joliet, kjer je pred leti g. Podbregar kaplanoval še pri pokojnem župniku Plevniku. Gospod Podbregar nam je povedal, da je vedel, da se nahajamo v domovini in nas prav gotovo pričakoval, da tudi njega obiščemo. Povedal nam je tudi, da bi nas bil iskal, pa sam ni vedel, kje bi nas dobil itd.

Že so si mislili, da smo že odpotovali nazaj v Ameriko z drugimi ne da bi bili obiskali tudi njih. Toda napraviti ta obisk je bila naša želja, še ko smo bili doma v Jolietu. Tako je bila želja izpolnjena njemu in nam. Popraševanja po jolietških rojakih ni bilo ne konca in kraja, kako se ima ta in zopet kako se ima oni faran.

Pokazali so tudi lep kelih, za katerega so zložili Jolietčani in ki ga g. Podbregar sedaj rabi samo pri raznih slavnostih, spominja joč se svojih prijateljev v Jolietu. Ogledali smo si župnišče, ki je prav lepo poslopje in tudi pohištvo je prav po ameriškem načinu, da še takoj vidi, da je ta gospod živel več let v Ameriki.

Dalje smo si ogledali tudi cerkev, pokopališče in šolo. Vse se nam je dopadlo, posebno pa ta krasna okolica, ki je od vseh strani obkoljena od prijaznih hribov in krasne narave. Ni čuda, da je gospod Podbregar postal tako lepo rdeč in močan v tako svežem in čistem zraku. To je vse drugačen zrak, kakor pa ga vdihavamo mi v Ameriki.

Bilo je ravno na petek, ko smo napravili ta obisk, a tudi to nas ni oviralo, da bi ne imeli pri grizka. V ta namen nam je g. Podbregar postregel z ribo in drugimi dobrotami, ker se je ra-

vno tisti dan kuharica mudila v Ljubljani, nam je g. župnik sam postregel.

Dan se je nagibal k zatonu in treba se nam je bilo posloviti. Izročili smo vse številne pozdrave za g. župnika Podbregarja in se odpeljali proti domu. Potoma smo se ustavili še v sosednji fari, da smo obiskali našega strega znanca iz Dravlj pri št. Vidu, g. dekana Breclnika. Bila je že temna noč, ko smo dospeli domov, kjer smo se poslovili od g. Markeža in voznika, ki nas je tako srečno pripeljal nazaj kljub taki hitri vožnji, seveda smo obljubili g. Markežu, da jih še obiščemo v Zavodih.

Ko smo se na naš prvi turistični SZZ ustavili na Brezjah, so nam č. g. Zakrajšek napravili lepo in v srce segajočo pridigo. Solze v očeh vseh udeleženk pred Marijinim oltarjem so bile največji dokaz, kako globoko so segle njihove besede, kako smo lahko hvaležne, da nam je usoda dovolila še enkrat stopiti pred oltar Marije Pomagaj na Brezjah.

Ob tem času sem napravila triden sklep, da pred odhodom iz domovine gotovo še obiščemo Brezje. Bil je krasen dan po obisku v Trojanah, ko smo se odpeljali proti Brezjam. Najeli smo si voznika in kmalu smo bili pred slavno cerkvico. Že pred sv. mašo smo si preskrbeli vse polno spominkov, s katerimi sem razveselila marsikatero svojo prijateljico tu v Ameriki. Po sv. maši smo se zopet zatekle pred podobo Marije Pomagaj ter smo se ustavile tudi za oltarjem, da smo se podpisale, kjer sem v moje veliko začudenje opazila, še vedno dobro viden podpis mojega strica, Jožef Leben, ki je umrl v tem času ko smo bili mi v domovini.

Tu mi je bil jasen dokaz, da je bil tudi on pred odhodom v Ameriko obiskal, pred 35 leti, Marijo na Brezjah in katere ni več videl... kajti nikdar več ni hotel videti svoje rojstne vasi, katero je moral po nesrečnem slučaju zapusti in hiša se je rušila leto za letom. Tudi mi smo se podpisali blizu njegovega podpisa in tudi letnico smo zapisali, da če se kdaj ustavimo tu, bomo lahko vedeli, da smo bili tam ob času ko strica ni bilo več med živimi. Zopet smo se pripravili Mariji in se poslovili.

V duhu smo videli koliko tisoč in tisoč Slovencev je klečalo pred to Marijo, pred svojim odhodom v Ameriko in koliko teh se gotovo zopet oglašajo tukaj, kadar se zopet vrnejo. Mi v Jolietu smo tako srečni, da imamo ravno tak ponatis slike kot je ona na Brezjah, pri nas je v stranskem oltarju. Prinešena je bila pred leti iz domovine in nas živo spominja na Marijo Pomagaj na Brezjah. Tu, pred to sliko se človek najlažje zatopi v molitev. V župnišču sem oddala še za nekaj sv. maš, nato pa smo šli na kosilo.

Domov grede smo hodili, ker smo hoteli uživati naravno krasoto. Pot je precej dobro izpeljana in tudi tlakana. Slikali smo še postajo Otoče, nato pa se vsešli na vlak. Odpeljali smo se z Brezji in srčna želja nam je bila izpolnjena. Vlak se je ustavil tudi v št. Vidu, v moji rojstni vasi, takoj sem ukazala moji hčerki, da slika tudi to postajo, da bom imela spomin tudi od tukaj.

Imela sem že več postaj slikanih v našem filmu, kakor: Ljubljano, Škofjo Loko, Otoče, Lesce, Bled in druge. Vse skozi nisem imela nobene sitnosti, a sedaj pa ni šlo tako gladko.

Ko se je vlak ustavil, je Olga slikala postajo. Opazil pa nas je postaje-načelnik, ki je takoj poklical sprevodnika in mu nekaj naročil. Vlak se je začel pomikati, sprevodnik pride k meni rekoč: "Vi ste bili opazovani, ko ste

slikali postajo, kar je pa v Jugoslaviji prepovedano." Seveda sem se naredila nekam neumno in sem mu tudi povedala, da ne vem za tako prepoved.

Povedal mi je, da bom v Ljubljani aretirana in da nam bodo odvzeli naš aparat. Te novice nisem bila nič kaj vesela, da bi se mi moralo vse skaziti ravno sedaj, ko sem bila že na koncu s svojim slikanjem in ravno pred odhodom iz domovine pa še ta nepriklila. Najbolj pa me je bolelo, da se je to dogodilo ravno pri slikanju moje rojstne vasi in so tako strogo postopali, kjer sem najmanj pričakovala.

Vso pot nas je sprevodnik pogledaval skozi okno, če smo še gori. Morda je mislil, da imam tako črno vest, da se bom kam skrila, ali morda izstopila na napačni postaji. Toda čakati sem hotela do konca in videti kaj bo.

V Ljubljani izstopimo, sprevodnik pa takoj za nami, da mu kam ne pobegnemo. Ko smo prišli na peron, so stali tam trije oblečeni policaji z zelenimi telovniki in ko jim pokaže sprevodnik na nas, so nas takoj obstopili in začelo se je izpraševanje. Povedali so nam, da so dobili telefonično obvestilo od postaje-načelnika iz št. Vida, da se nahajajo na tem vlaku ljudje, ki so slikali postajo št. Vid.

Seveda sem to kar priznala rekoč: Žalostno je, da Amerikane, ki po dolgih letih obišče svojo domovino in ne sme vzeti slike svoje rojstne vasi in okolice za spomin na svoj rojstni kraj." Nato reče: "Torej vi ste iz Amerike? Mi bi vas sicer morali aretirati in bi bili zaslišani na sodniji, kjer bi vam pregledali film, naj vam bo sedaj prizanešeno, ker vem, da nimate slabih namenov s slikami, ker greste iz države."

Zahvalila sem se mu, nato so se nam poklonili in smo lahko nemoteno odšli. Sprevodnik, ki nas je ves čas opazoval, se je gotovo na tistem že veselil kakšne promocije, a je odšel z dolgim nosom na vlak. Najraje bi se mu bila nasmejala v obraz, a tega nisem storila, ker sem bila vesela, da se je vse tako gladko izšlo.

V Newburgu teče sladak

Po celotedenskem delu in vpitju po cestah z mojim "bizmusom," sem se ob nedeljah prav rad podal na deželo k farmarjem, kjer človeka ne moti mestno krčenje, ampak ga zabava in kratkočasni ptičje žvrgolenje, ter mu sveži zrak bistri glavo, zato ni čuda, da so farmarji vedno tako zdravi, veseli in dobro razpoloženi tudi kadar so utrujeni od težkega dela.

Ko sem hodil po ženevskih farmah sem šel najraje ogledovat trto in želel, da bi dobro obrodila in nas mozičke s tem najbolj zadovoljila. Ker Bog včasih tudi štajerca usliši, je letos grozdje res tako lepo in sladko, kako bo še le vince dobro v naših kletih! Zato sem se tudi jaz za letos zopet odločil, da ga bom stiskal kot sem ga že prej par let, ker ga lansko leto nisem, ste bili nekateri kar malo na mene nevoljni.

Sedaj vam pa vsem mojim starim in novim odjemalcem na široko naznanjam, da pri meni že teče najbolj sladka kapljica iz preše, pa da boste bolj verjeli, ga pridite pokusit. Vsem se prav toplo priporočam, da ga pridete k meni kupiti, ker vam bom dal dobro postrežbo kot vedno; kateri nima svojega soda, ga bo lahko dobil pri meni, pa se bomo že pomenili kot vedno.

Gospodinje po Newburgu, Jutrovec, Cleavelandskem hribov, Garfield in Maple Heights pa ne bodite v skrbeh, da vas bom zapustil ob času, ko bom zaposlen s stiskanjem grozdja, kot sem to naredil druga leta. Prišel bom ravno tako

vsak dan pred vašo hišo s potrebnim sadjem in drugim kot dosedaj. Postreči hočem vsem in zadovoljiti vse, gospodinje in može, vas pa prosim, da ste mi vsi še v bodoče tako dobri odjemalci in mi naklonjeni, kjer boste imeli pa mojo kapljico, se bom pa čez leto še posebej rad oglašil, ga pokušal, ko vam bom vozil zelenjavo in kokodajske.

Vas vse prav lepo pozdravljam,

Rudi Novak (štajerc),
3552 E. 80th St.

Naš vrt in darovi

Med tolikim zanimanjem za narodne odnašaje in razne svetovne dogodke, ki se dnevno porajajo, že skoro pozabimo, da se nahajamo v svobodni Ameriki. Vsako uro nas vznemirjajo nove svetovne novice. S strahom čitamo v listih kaj se dogaja z narodi. Boječ se za našo staro domovino, da bi ne bila ugrabljena, ali vržena v vojni vrtnice od katerega je obkrožena, skoro pozabimo, da smo v tako srečni pa tudi mogočni deželi Ameriki.

Naš narodni vrt, ki je tako velikega pomena, pa že pozabljamo na njegovo vrednost, kar pa nikakor ne bi smeli, posebno v teh težkih časih, ko v Evropi grmijo kanoni. Sedaj bolj kot kdaj prej bi se morali narodi spomniti na te naše vrtove in razmišljati kako velikanske vrednosti in pomena so za vse narode tukaj, kjer imamo zavetje pred sovražniki, ki groze uničiti civilizacijo in sedanjo kulturo.

Za res srečni smo, da se nahajamo v deželi, ki nam daje priliko, da se tudi narodno razvijamo in svobodno izpričamo svojo narodnost.

Vrt je že sam na sebi nekaj lepega in največji ideal vsakega gospodarja. Vsaka družina, če ima le malo zemlje pri hiši, goji tudi vrt ali vrtiček, to sem se že sam prepričal. Nobena narodnost pa ne posveča toliko pozornosti na cvetlične vrtove, kakor ravno Slovenci.

Prav radi tega pa smo lahko vsi veseli, da imamo poleg svojih zasebnih in mnogo tako lepo zasajenih vrtov, še skupni narodni vrt, to je Jugoslovanski kulturni vrt, ki je po velikosti in veličini, najboljši med vsemi drugimi.

Vsaka taka stvar, ki je kaj vredna stane tudi denarja, opravi in oskrbovanja. Slovenske gospodinje, ki oskrbujejo svoje vrtove z nasadi, vam lahko povejo o delu in stroških, ki jih imajo z domačimi vrtovi.

Za naš narodni vrt smo pa vsi skupaj prispevali in še vedno prispevamo, kajti vrt ima in bo tudi še vedno imel male izdatke. To nam bo le v toliko, da ne bomo nanj pozabili. Odbor ima na rokah še vedno račun za \$50.00 za nasade še od lanskega leta, ki so bili od prvih računov odšteti in potem pa še za nadomeščene nasade. To je sicer malenkost za tako veliko naroda, vendar pa dohodki ne pridejo sami, ampak je treba to narodu tudi povedati in sporočiti.

Za slovesno otvoritev vseh vrtov smo morali dati napraviti tudi napis za spodnjo stran naše ga vrta in zopet napis za v parado, da so ljudje vedeli h kateri narodnosti spadamo. Vrt ima vedno malenkostne stroške tekoma leta, katerih pa nikakor ne moremo prezreti.

Srbi so že na svojo stran postavili bronasto ploščo, na spomenik Njeguša. Prav take plošče s pojasnili na posameznih kamnih pri spomenikih, bomo morali tudi mi napraviti. Tako, da bo vsak obiskovalec našega vrta lahko vedel nekaj iz življenja naših pesnikov, pisateljev in zaslužnih mož.

Kako dobiti potrebne prispevke je pa zelo težka zadeva, kajti ljudje mislijo, da je denarja na razpolago. Dokler smo hodi-

li po hišah, je še nekako šlo in bi šlo tudi še v bodoče, a se nam vidi nekam nerodno, ker se nam zdi, da je vrt preveč vzvišena stvar, da bi prosjačili zanj.

Zadnje čase poskušam s slikami. Najprej slikam vrtove raznim družinam in potem pa kažem slike, da tako pride vsaj nekaj prostovoljnih prispevkov. To sem pripravljen nadaljevati tudi v bodoče, kar pa ima za mene velikokrat tudi občutne izdatke in večkrat celo višje kakor so pa računi za vrt. Vendar pa je lepše, da so dohodki od naroda, kakor pa da bi vse eden žrtvoval.

Sedaj, ko prihaja jesenska sezona, bo kasanje slik vedno na mestu. Kasanje slik naše stare domovine in pa slike naših kulturnih prireditev, domačih in pa kulturnih vrtov. Te slike bi morale zanimati vsakega. V takih predstavah gojimo našo narodnost in kulturno zavest.

Društva, bodisi kulturna ali podporna, domovi ali klubi se lahko poslužijo te prilike. Slike se poljubno lahko kažejo tudi v privatnih domovih naših družin. Na željo istih v raznih zbirkah, kakor si jih družine in sosedje izberejo.

Naj vam še enkrat povem, da sam za sebe ne računam ničesar in tudi ne pričakujem, vsak prostovoljni drobiž, ki bi ga udeleženci ponudili bi bil darovan za Vrt.

Tako smo dobili pri kazanju slik, pri družini Jartz na Hecker Ave. \$3.50; pri Starnanovih v Euclidu pa \$4.25. Ob slikanju vrta so darovali: Mr. in Mrs. Modrijan \$3.00, Mr. in Mrs. Tomazin na Marcella Road tudi \$3; Tončka Jevnik pa zopet \$2.00.

Zamisel snemanja slik vrtov, kasanje slik iz stare domovine, kulturnih slik, slik naših družin, parad, ženitovanj itd. je zares neprecenljive vrednosti, ker nam pomaga gojiti narodno-kulturno zavest.

Prej omenjene skupine ali pa družine si poljubno lahko naroče kasanje slik za primerne večere, pa naj bo v društvenih dvorinah ali pa na domovih in to vse brez posebnih obligacij ali stroškov, kakor že prej omenjeno. Mene lahko dobite vsak čas, ob večerih na 1053 E. 62 St., po dnevi pa v uradu Slovenske banke. Lahko tudi pokličete vsak čas na telefon Henderson 2088.

A. Grdina,

lastnik slik in preds. J. K. Vrta.

—Goriški prefekt postal rimski guverner. Goriški prefekt Karel Mano je bil na predlog načelnika vlade imenovan za podguvernerja v Rimu. Zaradi smrti prejšnjega rimskega guvernerja je bil za njegovega naslednika imenovan knez Borghese, za podguvernerja pa prefekta Montuori in Manno. Prefekt Manno je prišel v Gorico iz Salerno pred približno štirimi meseci. Zaradi svoje ljubeznivosti in agilnosti si je v deželi pridobil splošno spoštovanje. Zlasti njegovo upravnno delo je zelo obče priznanje in je bil najbrž zaradi tega imenovan na odlično rimsko mesto.

Če verjamele al' pa ne

Mati se je s svojimi hčerami vrnila iz letovišča, pa oče vpraša hčerko Zoro: "No, torej ste se dobro imeli! Na mene menda niste nič mislili, ko ste se tako prijetno zabavali."

"O, vsak dan smo se spomnili na tebe, ata. Kadar smo sedeli opoldne pri kosilu in je mama slišala, da je kdo godrnjal čez kako jed, je vselej pripomnila: "Prav tak godrnjavs je kot naš oče."

"Oh, včasih mi pride na misel, če bi imel zdajle ves denar, ki sem ga že v svojem življenju zapil."

"Kaj bi pa napravil z njim?" "Zapil bi ga še enkrat! To bi bilo pižaje!"

HVALA VAM, GOSPODJE!

Naročilo za 30 novih White busov od The Cleveland Railway družbe upravičuje to javno priznanje naše hvaležnosti...

MINULI TEDEN, kot del njih programa za moderniziranje, je Cleveland Railway družba vložila pri nas naročilo za 30 novih White vozov (busov), moderne vrste, z 12 cilindarskimi stroji pod podom, ki so kompletno zgrajeni pri White Motor družbi, v tovarni na E. 79. cesti.

Vsa naročila zadnjega časa za slične vozove White izdelka, prejeta tekom zadnjih 60 dni, so dospela iz Montreala na severu, Houstona na jugu in iz Los Angelesa na zapadu;—za to naročilo iz domačega mesta je White družba posebno hvaležna.

Ne samo zato ker govori dobro za 200 White izdelanih vozov, katere je Cleveland Railway družba kupila tekom zadnjih 15 let, od katerih jih je dosedaj precej v obratu, od katerih skoraj vsaki si lahko šteje v kredit, da je prevozil milijon milj.

Ne zato, ker so izrazili zadovoljstvo z 25. White vozovi, nove vrste, z 12 cilindarskimi stroji pod podom, ki so bili kupljeni pred približno enim letom.

Niti zato ne, ker je to namigljaj začetka za moderniziranje prevoznega sistema, ki ga Cleveland neobhodno potrebuje in ker ima White v tem,—z ozirom na njih 2500 uposlenih clevelandčanov—sebične in simpatične interese.

Ampak v glavnem zato, ker se nam je dalo priliko ustreči v dobrem Ameriškem običaju, spregovoriti jasno v neki doseg, ki nam daje naša trgovina čutiti, prizadeva našo soseščino sedaj in v bodoče, položaj velikega mesta, ki je življenske važnosti kot katerakoli druga zadeva, ki pride v ospredje.

V mislih imamo zastarelost pogajanj, ki so zastala, o prevoznih privilegijah med mestom in Railway družbo.

Nekega dne bodo vse sedanje potežkoče rešene. Ovire, ki so sedaj videti nepremostljive, bodo postale redke in malenkostne, kot vprašanje, kakšne barve so bile mule, sive ali rujave, ki so nekoč vlačile ladje po kanalu poleg Brecksville ceste.

Čemu ne bi mogli sedaj zavzeti resnega stališča glede potreb, ki jih ima Cleveland—in ker neizogibno bomo tudi nekega dne imeli—transportacijski sistem: istovrstne pocestne kare, električno operirane buse in motorne buse?

Kdo ima korist od zavlačevanja?

—Lojalna armada delavcev pri pocestni železnici prav gotovo ne; močje z največjim rekordom varnosti v vsej prevozni industriji, katerih morala in smisel gotovosti za njih dela so s tem v nevarnosti.

—Ne vozniki, ti imajo samo dva interesa v zadevi javne transportacije; prvič: visokost pristojbine za vožnjo, in drugič: poslugo.

—Ne obrtniki, trgovci in uposlenci, katerih glavna skrb obstoja v transportaciji; družbini zmožnosti pripeljati odjemalce in uposlence do njih trgovskih lokalov, z najmanjšo nepriliko in jih zopet odpeljati na njih domove ali do njihovih zabavnih prostorov.

—Ne oni, ki izvršujejo velikansko delo, da privabijo v mesto velike konvencije, kot na primer to leto konvencijo Ameriških učiteljev, mednarodne konvencijo Rotarijev, Svetovni kokošji kongres in National Air Races. Vsi posetniki teh konvencij so rabili naša prevozna sredstva do gotove mere, ki se jim je utisnil v trajen spomin od naprednosti mesta v obliki posluge, ki so jo bili preizkusili.

—Ne delničarji od Railway družbe, katerih naravna želja je, da prejmejo primerne dividende za svoje investicije in zmerno stabilnost finančnega izgleda.

In prav gotovo ne mestni ali družbini uradniki, ki so zainteresirani v pogajanjih, katere vsi so podali zadostne javne dokaze, da se zavedno trudijo, da izvršijo stvari, katere so okolščine storile za njih dolžnost da jih poskušajo rešiti... toda do sedaj si ti dve grupi še niste mogli pogledati iz oči v oči.

Medtem postaja gozd bolj in bolj zasenčen od dreves; javnost pa medtem stoji čaka na nekaj, kar ima priti iz gozda, kar bi imelo izgledati kot moderni transportacijski sistem za Cleveland.

V tem položaju ni nič novega. To ni izjemen program za Cleveland. Tekom zadnjih par let je White družba imela stike s sličnimi položaji v mnogih drugih Ameriških mestih. Zgodilo se je skoraj povsod in kjerkoli—kot tukaj—popolno moderniziranje mestnega prometa je zamišljeno.

To se je zgodilo, ker prevozni sistem ni več tako enostaven—odrezan in posušen, delovanje potom tračnic. Modernizirane pocestne železnice P. C. C. vrste, ki jih clevelandčani že poznajo, imajo tukaj svoje mesto. Ravnotako tudi električno operirani busi in motorni vozovi (busi). Ali je še čudno, če nastanejo razlike mišljenja, ko na dolgo preizkušnjo vsake vrste vozila pride na razpravo?

Posebno še odkar Clevelandka Railway družba, ki je slična vsaki drugi prevozni družbi v

Ameriki, nič več ne uživa transportacijskega monopola, kot ga je pred 20. leti, pred prihodom avtomobilov. Sedaj je skoraj 300,000 privatnih avtomobilov in taksijev registriranih v Cuyahoga okraju, ki je vsak kompetitor v lokalnem prevozu, lokalni prevozni družbi. Je očitno krivično, da se nadaljuje kot monopol eno podjetje, ki je dobilo skrajne tekmovalce. Kljub temu so neke regulacije potrebne vsled javne vrste posluge, ki jo nudi. Poleg hitrega naraščanja števila privatnih avtomobilov, je zadnjih deset let napravila podjetje depresija še bolj komplicirano, vsled katere se je izgubilo za daljše dobe veliko voznikov, vsled zmanjšane zaposlitve.

Kljub vsem tem neprilikam in oviram je lokalna Railway družba še vedno na zdravi finančni podlagi in je ena izmed redkih v prevozni industriji, ki je sposobna danes mobilizirati svoj program iz gotovine, ki jo ima na roki. Najmanj \$2,000,000 je na razpolago v gotovini, da se lahko potroši za moderniziranje opreme. Zavlačujoča pogajanja v Clevelandu za privilegije, izgledajo posebno nesrečni in so nam nepotrebni vsled tega, ker smo videli toliko drugih mest plavati v sličnih mlakužah statističnih komplikacij, privatnih predsodkov in nasprotujočih si osebnosti, predno so pribredli na solidnejša tla in kjer je mogoče napredek doseči.

V vsakem mestu, kjer se je razvil prepri vsled privilegijev... se je našlo iz zmede izhod. Tako se ga bo našlo tudi tukaj. Edino vprašanje je, koliko časa se bo zapravilo v procesu in kako dolgo se bo še ljudem odrekala moderna transportacija, katere prednosti priznavajo obe strani.

Rekordi, kaj se je zgodilo v drugih mestih... kako so rešili svoje probleme... se lahko dobijo. Mi verujemo, da so ti posvetili z veliko lučjo na Cleveland, kako naj ta svoj transportacijski problem lahko reši SEDAJ, da karkoli bi se izcimilo iz pogajanj do sedaj, ali izgledajo da bodo v bližnji bodočnosti.

V sedanjem hitro se menjajočem in kaotičnem svetovnem stanju, se brez dvoma potrebuje dosti možgan v tem mestu, da se reši ta lokalni nesporazum na podlagi priprostega, common smisla na resni podlagi.

Medtem pa Cleveland potrebuje svoj moderni sistem transportacije SEDAJ... ne šele čez pet let od sedaj.

Kdo ima korist od zavlačevanja?

Robert F. Black

Predsednik od The White Motor Company.

THE WHITE MOTOR COMPANY • CLEVELAND

MANUFACTURERS OF A COMPLETE LINE OF MOTOR TRUCKS AND BUSES AND THE FAMOUS WHITE HORSE

Za čast in poštenje

(ROMAN)

"Ah, kako vam bom mogel kdaj vrniti vašo naklonjenost?" šepeta baron.

"Mir, ne govrite!" odvrne vojak, "Ako pobegnem z vami, se ne bom smel nikdar več vrniti sem, pa tudi vedel ne bom, kam bi šel, kajti kot vam je znano, je polk moj edini dom. Ah, če bi mi dali stanovanje pri vas, bi bil popolnoma zadovoljen."

Korporal potegne velik požirek žganja, nakar se s podvojeno silo zopet pripravi k delu.

Korporal je preliel že en železen drog spodnjega omrežja, ko ga prekine Escorval, ki je še vedno glasno čitajoč vstal in se približal Bavoisu, katerega je potegnil za dolgi plašč, da bi dobil njegovo pozornost.

Bavois se hitro obrna.

"Kaj je?"

"Slišal sem nekaj čuden šum."

"Kje?"

"V sosednji sobi, kjer je vrv."

Pošteni Bavois strašno zakolne.

"Ali nas mislijo izdati? Tvegal sem življenje in obljubili so pošteno ravnati z menoj."

Korporal se nasloni z ušesom

proti steni in dolgo časa posluša. Najmanjšega šuma ni bilo slišati.

"Mogoče ste slišali kakšno podgano," reče končno. "Nadaljujte s čitanjem."

Tudi Bavois gre zopet na delo. Nihče ju ni motil več in do štirih zjutraj je bilo delo gotovo. Omrežje je bilo prepeljeno in vrv je ležala pripravljena pod oknom.

Odločilni trenutek je prišel. Bavois vzame pregrinjalo s postelje, zakrije vrata in zamaši tudi ključavnico.

"In sedaj," reče z glasom kot ga je rabil, kadar je vezbal vojaške novice, "pozor, gospod in ubogajte povelja!"

Nato pa mirno razlaga, da obstoji beg iz dveh delov. Najprej je treba doseči ozko platformo v vznožju stolpa, drugič pa je treba splaziti se navzdol do nevarnega brezna.

Duhovnik je zategadelj prinesel Martialu dvoje vrvi; druga, ki je vodila do brezna, je bila precej daljša od prve.

"Vrv vam sedaj privežem okoli ramen, gospod, nakar vas spustim navzdol do vznožja stolpa.

Ko dospete tja vam bom vrzel daljšo vrv in železni drog. Nikar ne zgrešite. Ako se, znajdeva brez vrvi in droga na ozkem vznožju, tedaj bova prišljena izročiti se stražam ali pa skočiti v prepad. Jaz bom kmalu za vami. Ali ste pripravljeni?"

Gospod Escorval dvigne roke, Bavois mu varno priveže vrv okoli ramen, nakar baron spleza skozi okno.

Visokost je bila strašna. Spodaj, na zapuščenih poljih, ki so obkrožala trdnjavo, je čakalo v obupu in strahu osem molčečih oseb.

Bili so gospa Escorval in Maurice, Marie-Anne, župnik Midon in štirje vpokojeni častniki.

Meseca ni bilo na nebu, toda noč je bila jasna in vsi so lahko različno videli trdnjavski stolp.

Kmalu po četrti uri so opazili nekaj temen predmet drseti ob strani stolpa navzdol — bil je baron. Takoj za njim so videli drugo prikazen plezati navzdol — bil je Bavois.

Pol nevarnega pota je bilo prestanega.

Spodaj na polju so prijatelji lahko opazovali kako se pomikata dve postavi po ozkem vznožju stolpa. Korporal in baron sta se nadčloveško trudila, da zabijeta težki železni drog v skalovje.

Kmalu opazijo kako ena izmed postav polagoma zgine navzdol proti prepadu. Nihče drugi ni mogel biti kot Escorval. Vsa prevzeta od radosti plane gospa Escorval naprej, da objame barona.

Nesrečna ženska! Strašen krik se zasliši v nočni temi!

Baron Escorval je padal iz višine kakih petdeset korakov, navzdol v brezno. Vrv se je pretrgala.

Ali je bil temu naravni vzrok?

Maurice, ki začne preiskovati konec vrvi, strašno zakriči, z glasom polnim sovraštva in maščevanja — bili so namreč izdani — njih sovražnik je odredil vse tako, da dobijo v roke samo mrtvo truplo — skratka, nekdo je prerezal vrv, da se je pretrgala.

Enaintrideseto poglavje

Od kar je ukazal vojvoda de Sairmuse nabiti po mestnih zidovih povelje, da izplača onemu, ki mu pripelje Lacheneurja mrtvega ali živega, dvajset tisoč frankov, odtedaj Chupin ni mogel niti jesti niti spati.

"Dvajset tisoč frankov!" je Chupin žalostno mrmrlal. "Dvajset vreč in v vsaki sto zlatih pištol! Oh, če bi mogel dobiti Lacheneurja; tudi če je mrtev in zakopan sto čevljev globoko pod zemljo, pa bi ga gotovo dobil in prejel plačilo."

Da ga bodo imeli za izdajalca, da bo obsojen in proklet od vseh, ki bodo izvedeli za njegov sramotni čin, vse to ga prav nič ni skrbelo.

Pred seboj je videl eno samo stvar — nagrado — krvavi denar.

K nesreči ni imel najmanjšega sledu, po katerem bi se ravnal; nič, prav nič ni izdajalo prostora ali mesta, kjer je bil Lacheneur skrit.

VMontaignacu so vedeli samo toliko, da je bil Lacheneurjev konj ubit v Arcyu.

Nihče pa ni vedel, če je bil tudi Lacheneur ranjen ali mogoče ubit ali če je pobegnil nepoškodovan. Ali je srečno prišel do meje? Mogoče je dobil zavetišče pri kakem prijatelju?

Na ta način je Chupin hrepenel po krvavem denarju, ko se je podal na dan obravnave proti kmetom iz trdnjave, potem ko je imel izdajalski sestanek z vojvodo. Korakajoč po mestu je zašel v neko pivnico. V gostilni je slišal dvakrat, da je nekdo zašepetal ime Lacheneur.

Dva kmeta sta sedela pri steklenici vina, in starejši kmet je pripovedoval svojemu znanцу, da je prišel v Montaignac, da sporoči gospodični Marie-Anne nekaj novic o njenem očetu.

Rekel je, da je njegov zet srečal vodjo punta v gorah, ki lo-

čijo okraj Montaignac od Savojskega. Pa, omenil je celo natančen prostor sestanka, v mali vasi Gotes, ki obstoji le iz par bajt.

Seveda pošteni kmet ni vedel, da izdaja veliko skrivnost. Po njegovem mnenju je Lacheneur ob tem času moral biti že preko meje.

Toda v tem se je motil.

Meji pri Savojskem so stražili vojaki, ki so dobili povelje, da nikogar ne spustijo iz dežele.

Prekoračenje meje je bilo torej združeno z mnogimi težavami, in četudi bi se komu posrečilo priti iz Francije na Savojsko, bi ga aretirali na drugi strani, dokler ne bi oblasti zvedele o njem vse podrobnosti.

Chupin je dognal, kakšno prednost ima pri tem in je šel takoj na delo.

Vedel je, da ne sme niti trenotka zgubiti. Na mizo vrže novce in ne da bi čakal na drobiž, hiti proti trdnjavi, kjer naprosi podčastnika na straži, da mu prinese pero in črnilo.

Stari lopov je pisal le s težavo in počasi, toda naslednje vrstice so ga vzele le eno minuto:

"Meni je znano skrivališče Lacheneurja. Gospoda vojvoda prosim, da mi izroči nekaj vojakov, da me spremljajo in dobimo Lacheneurja v roke. — Chupin."

To pismo izroči enemu izmed stražnikov s poveljem, da ga takoj izroči vojvodi, ki je predsedoval vojaški komisiji.

Pet minut pozneje se vrne vojak z istim pismom.

Na robu pisma je vojvoda napisal povelje, da mora Chupina spremljati en poročnik ter osem konjenikov, na katere se lahko popolnoma zanesa in o katerih se ve, da nimajo nobenih simpatij z uporniki.

Chupin je tudi zahteval konja za sebe in ga je tudi dobil. Vojvoda je pravkar dobil Chupinovo obvestilo in je bil silno vesel, tako da je nenadoma stopil v sobo, kjer sta se Marie-Anne in njegov sin pogajala za oprostitve Escrovala, kot smo napisali v prejšnjem poglavju.

Poln radosti pri misli, da dobi v roke tako nevarnega nasprotnika, je na pragu sobe zaklical: "Pri moji veri! Priznati moram, da je ta Chupin izvrsten lovec. Njemu se imam zahvaliti."

Potem je pa zazrl gospico Lacheneur in umolknil.

K nesreči nista mogla niti Marie-Anne niti Martial razumeti to opazko in njeno prekinitev.

Ako bi sin silil v njega, tedaj bi vojvoda najbrž povedal resnico in gospodu Lacheneurju bi bilo najbrž rešeno življenje.

Toda Lacheneur je bil eden onih nesrečnikov, katere neprestano zalezuje nesrečna usoda.

Ko ga je konj pokopal pod seboj je Lacheneur zgubil zavest.

Ko je zopet prišel k sebi radi svežega jutranjega zraka, je bil prostor zavit v molk in zapuščen. Ne daleč od sebe opazi dvoje mrtvih trupel, katere še niso odnesli iz bojišča.

Bil je grozen trenutek zanj in v dnu svoje duše je preklinjal smrt, ki se ni zmenila za njegove prošnje. Ako bi imel orožje, tedaj bi brez dvoma izvršil samomor.

Tako je pa bil prisiljen prevzeti življensko kazen. Po velikem naporu se mu je končno posrečilo potegniti se izpod konja.

In napor pri tem je bil ogromen, kajti nogo je imel še vedno v ostrogah, dočim so bili njegovi udje tako bolešni, da se je le s težavo premikal. Končno se je le oprostil teže in po natančni preiskavi je dognal, da on, ki je ves čas iskal smrt na bojišču, je imel le neznatno bajonetno rano, ki se je raztezala od gleženj do kolen.

Nobenega časa ni bilo za razmišljanje. V naglici je pobegnil v gozd, ki se razširja okoli Arcya.

Vojaške čete so se vračale v Montaignac, potem ko so podile

upornike na razdaljo treh milj. Videl je okoli dvesto vojakov, ki so vodili s seboj kot ujetnike kakih dvajset kmetov.

Skrit za ogromnim hrastom komaj petnajst metrov od ceste, je Lacheneur opazil med jetniki mnogo svojih tovarišev. Le čudežnemu naključju je imel pripisati, da ga niso našli. Začel je premišljevat kako težko bo zanj priti do meje, ne da bi bil prijet od te ali one vojaške čete, ki so rogovile po deželi daleč naokoli.

Toda Lacheneur ni obupal. Do bližnjega gorovja je bilo le štiri milje. Prepričan je bil, da pobegne preganjalcem, kakor hitro najde zavetje v hribih.

S pogumom se poda na pot.

Gorje! Prej še ni čutil, kako izpučen je postal radi neznanega dela in razburjenja tekoma zadnjih pet dni in radi zgube krvi iz rane, katere niti oprati ni mogel.

V bližnjem vinogradu si poišče močan kol, da mu služi za oporo pri hoji in držal se je neprestano gozdnega zatišja.

K telesnemu trpljenju in duševni agoniji, katero je prenašal, se je sedaj pridružila še tretja nadloga — lakota.

Zadnjih trideset ur ni jedel ničesar in počutil se je zelo oslabelega. Muke so kmalu postale tako neznesne, da je bil pri volji hiteti do skrajnosti, da jih potolaži.

Končno zagleda streho male koče. Sklenil je stopiti v kočo in prositi za živež. Bil je že pri vhodu v vas, ko je začel bobnati. Instinktivno se skrije za neki zid. Toda končno dožene, da je le vaški birič, ki je klical ljudi k sestanku.

Kmalu zadonijo sledeče besede prav razločno na ušesa Lacheneurja:

"S tem se obvešča prebivalstvo, da so oblasti v Montaignacu razpisale nagrado v svoti 20,000 frankov, razumete, 20,000 zlatnikov — kar dobi dotični, ki izda nekega moškega po imenu Lacheneurja, in sicer mrtvega ali živega. Razumete, mrtvega ali živega. Ako bo mrtev se prisodi ista nagrada, 20,000 frankov. Nagrada se izplača v zlatu."

(Dalje prihodnjič)

Patricia Mary Donnelly iz Detroita, Mich. je bila v Atlantic City kronana za "Miss Amreica" za 1939.

MALI OGLASI

Dekle dobi delo
za hišna opravila; nič kuhanja. Vprašajte na 10621 Greenlawn Ave., telefon Potomac 4356. (232)

Išče se delavca

za delo na farmi. Kdor je pripravljen sprejeti delo naj se zglašijo na 16317 Huntmere Ave. (Collinwood) in sicer od 11. do 1. ure popoldne. (232)

Opremljena soba

se da v najem poštenemu fantu. Vprašajte na 918 E. 76th St. (spodaj). (232)

Odda se

opremljeno spalno sobo v najem, s toploto in kopalnico ter še druge ugodnosti. 15919 Whitcomb Rd., zgorej, v bližini St. Clair Ave. (233)

Naprodaj

grocerijska in delikatesna trgovina, moderna oprema, slovenska okolica. Vprašajte za naslov v uradu tega lista. (234)

GROZDJE IN MOŠT!

Imam kot vsako leto prav lepo grozdje. Prodajam ga na tone ali pa mošt na sode. Grozdje lahko vidite, če pridete na Davis Rd., Perry, O. Se priporočam, KRIST MANDEL 15704 Waterloo Rd. (235)

Fine klobase

Pri nas dobite danes in jutri sveže jetrne in krvave klobase po 6 centov komad.

Anton Ogrinc
6414 St. Clair Ave.

Grozdje in mošt

dobite od danes naprej, mošt \$15.00 sod. Oglasite se pri M. A. Cohodas 1065 E. 61st St. (232)

Naprodaj

razne vrste zimskih jabolk. So vse z roko obrane in so zunaj na kupih. Lahko jih sami izberete katere hočete in so po jako zmerni ceni.

Valentin Mavko

North Dayton Road
Madison, Ohio
Route 84.
(Sept. 20, Oct. 3, 5, 7.)

Naprodaj

sesekan les za furnez in fireplace. Imamo tudi fin orehove les za sušenje. Jako zmerna cena. Fred Reier, 959 E. 220th St. telefon KENmore 5726-W. (Sept. 26, 28, 30, Oct. 3, 5, 7.)

Trava!

Lepo travo (creeping bent) dobite pri Frank Novinc, 23250 Ivan Ave., Euclid, O. (Sept. 28, 29, 30, Oct. 3, 5, 7.)

Oblak Furniture Co.

TRGOVINA S POHIŠTVOM
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

MAR-KET COAL CO.

1261 Marquette Rd. ENdicut 1588
FIN. FREMOG!
Točna potrebšča!
Frank J. Cimperman
A. M. Klemencic, Sec'y

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska

katoliška podporna organizacija v Združenih

Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska

Katoliška Jednota

Glavni urad v lastnem domu: 351 No. Chicago St., Joliet, Illinois
POSUJE ŽE 46. LETO

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi

Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA OKROG \$5,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119.80%

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185

V Clevelandu, Ohio je 15 naših krajevnih društev,

Ekupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekoma svojega obstanka nad \$7,000,000

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hoče zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruje se lahko od \$250 do \$5000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizki, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina v vsakim dnu narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000 posmrtnine. Otroka se lahko tudi zavaruje za dobo 20 let, nakar prejme zavarovani svoto izplačano v gotovini.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruje se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Assessment primerno nizki.

K. S. K. Jednota nudi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervno izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assessmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovanka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materijal v dnu in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj!

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 351 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

Pozor!

Sedaj je prišla sezona, da si naročite pri nas mošt iz črnega ali belega grozdja. Pričeli smo stiskati in vam bomo najboljše postregli. Dobri sodi in točno vam pripeljemo na dom. Se priporočamo za naročila.

RUDOLPH BOŽEGLAV

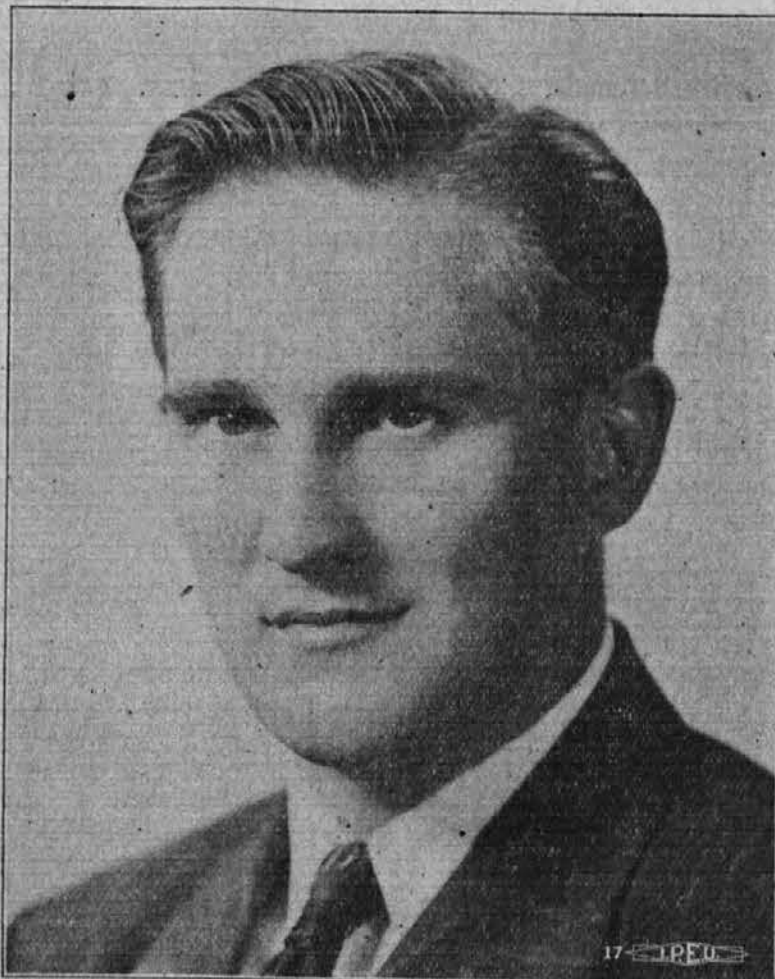
1125 East 60th Street

BONDED WINERY No. 70

DANES...

ne pozabite

voliti za

EDWARD J. KOVACIC

za councilmana 23. varde

POŠTEN

VESTEN

POGUMEN

ZMOŽEN

DOSLEDEN

Graduiral je iz John Carroll univerze. Je bil ravnatelj St. Clair kopališča. Bivši šporni urednik American Home Junior. Bivši urednik SDZ News. Je vedno zelo aktiven v civilnem, kulturnem in društvenem življenju v tej naselbini ter vse življenje demokrat.

Edward J. Kovacic for Council Campaign Committee.—John H. Gornik, Jr., Chairman